

## Høringsnotat

# Forslag til endring av lakse- og innlandsfiskloven §§ 29 og 30

Statens fiskefond ble opprettet i 1965, med hjemmel i lov om laksefisket og innlandsfisket av 6. mars 1964. Fiskefondet er i dag hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven av 1992. Inntektene til fondet kommer fra fiskeravgift på fiske etter anadrom laksefisk. Verdien av ulovlig fanget anadrome laksefisk som er bragt i land, tilfaller også fiskefondet.

Etter lakse- og innlandsfiskloven § 30 og forskrift om fiskeravgift, skal den som har fylt 18 år og vil fiske etter anadrome laksefisk, i dag betale avgift til fiskefondet. Betalingsplikten gjelder også dersom man er grunneier. Fiskeravgift skal betales når det fiskes på lakseførende strekning i vassdrag, og når det fiskes etter laks, sjørørret og sjørøye i sjøen med faststående redskap. Slikt redskap vil i dag i praksis være kilenot. Det innebærer at det kun skal betales avgift for fiske etter anadrome laksefisk, det betales ikke avgift for fiske etter innlandsfisk.

Avgiften er en personavgift, altså en avgift som er knyttet til den personen som skal fiske, ikke til redskapen som benyttes under fisket. Det er hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven § 30 for å innføre en avgift knyttet til bruk av faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk, men en slik redskapsavgift er så langt ikke innført. Det skal ikke betales avgift for fiske med stang eller håndsnøre i sjøen. Det er videre innført unntak for fiske i medhold av reindriftslovgivningen. De siste årene har omkring 70 000 fiskere betalt fiskeravgiften årlig.

Ordningen med Statens fiskefond synliggjør at tilretteleggingstiltak, og deler av fiskeforvaltninga retta inn mot anadrome fiskearter, for en stor del er basert på brukerfinansiering. Bruken av midlene blir fastsatt gjennom statsbudsjettet. I budsjettet blir også størrelsen på den årlige avgiften fastsatt. Den er ulik for fiske i vassdrag og ved fiske med faststående redskap i sjøen. Avgiften betales enten for enkeltperson eller i form av en familieavgift. Da det er fritak for avgift for ungdom under 18 år, er familieavgiften begrenset til å omfatte eventuelle barn av ektepar/samboere mellom 18 og 20 år.

Statens fiskefond blir forvaltet av Klima- og miljødepartementet ved Miljødirektoratet. Utgiftene over statsbudsjettet skal normalt svare til de inntektene en venter at fondet vil ha samme året. Inntektene, som kommer fra fiskeravgiften etter lakse- og innlandsfiskeloven § 30 og verdien av inndradd fisk etter lovens § 47, finansierer utgifter til fisketiltak og fiskeforvaltning. Dette er tiltak som bidrar til bedre forvaltning av laks, sjørørret og sjørøye, og en mer bærekraftig høsting av disse fiskeressursene. Inntektene bidrar også til å styrke kunnskapsgrunnlaget, til informasjon og formidling av tilstanden og utfordringer knyttet til anadrom laksefisk. Fiskeravgiften bidrar dessuten til å øke interessen for fiske og friluftsliv, særlig blant barn og unge, via tiltak som bedrer tilgangen til fiske og tiltak rettet mot rekruttering til fiske. Samlet sett kommer dette samfunnet og allmennheten til gode.

Hvordan midlene i statens fiskefond skal forvaltes følger av instruks for fondet, fastsatt av Klima og miljødepartementet den 14. juni 2021. Instruksen trådte i kraft den 1. juli 2021, og ble fastsatt i medhold av § 3 i reglement for økonomistyring i staten.

De nærmere reglene om fiskeravgift følger av forskrift om fiskeravgift (FOR-1993-06-15-532). Forskriften er hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven § 30.

### **1. Hovedinnhold og bakgrunnen for forslaget**

Innbetalt fiskeravgift brukes i hovedsak til tilskudd til fisketiltak. Andelen som brukes til drift av fondet skal ligge på et minimum. Tilskuddsordningen skal bidra til å sikre og utvikle bestander av ville anadrome laksefisk og legge til rette for fiske. Det er videre en målsetting av midlene fra fondet skal gå til lokalt initierte tiltak via utbetaling fra statsforvalterne. Andre tiltak som er ment å gi effekt for et avgrensa område, ett bestemt vassdrag eller fjordområde, og der lokale aktører deltar i stor grad, blir regnet som lokale tiltak selv om de er initierte og administrerte av offentlig forvaltning, organisasjoner eller institusjoner på sentralt nivå.

For å sikre bedre samsvar mellom bestemmelsene i lakse- og innlandsfiskloven §§ 29, 30, og instruksen for fondet og forskriften om fiskeravgift, er det behov for justeringer og presisering av ordlyden i bestemmelsene. Endringene vil bidra til å presisere og klargjøre ordlyden i forhold til den faktiske bruken av midlene som kommer inn til fondet. Endringene vil herunder bidra til å klargjøre når det skal betales avgift. Dette vil videre sikre bedre forutberegnelighet både for de som skal betale avgift, og de som skal kreve inn avgiften. Dette vil igjen styrke mulighetene for kontroll med at avgiften blir krevd inn og faktisk betalt før fiske tar til.

På vegne av Klima- og miljødepartementet foreslås det at begrepet som angir hva midlene i fiskefondet skal finansiere, blir endret i lakse- og innlandsfiskeloven § 29 første ledd. Dette vil innebære en mer presis angivelse av hvilke formål midlene i fondet skal brukes til, sikring og utvikling av ville anadrome laksefisk og tilrettelegging for fiske etter anadrome laksefisk.

Det foreslås videre at bestemmelsen om fiskeravgiften i lakse- og innlandsfiskloven § 30 annet og fjerde ledd, presiserer at stangfiske i sjøen er unntatt avgiftsplikt, og at det tas inn en hjemmel for departementet til å gi dispensasjon fra plikten til å betale avgift. Dette vil bidra til å klargjøre hva det skal betales avgift for, og styrke sammenhengen mellom bestemmelsen i loven og forskrift om fiskeravgift.

### **2. Forslag til endring av lakse- og innlandsfiskeloven § 29**

I gjeldende bestemmelse i loven har formålet med fondet og ordlyden vært knyttet til at fondet skal finansiere "fiskekulturtiltak." For å sikre at ordlyden samsvarer bedre med den faktiske og ønskede bruken av midlene i fondet, foreslås det at fondsmidlene skal kunne brukes på *tiltak som skal sikre og utvikle bestander av ville anadrome laksefisk og legge til rette for fiske etter anadrome laksefisk*. Ved å ta bort uttrykket "fiskekulturtiltak", som kan ha opplevdes begrensende på hvilke formål midlene har kunnet vært brukt til, vil man med begrepet tiltak nå også favne videre og andre tiltak enn tidligere. Det vil blant annet åpne for å finansiere flere typer tilskudds-tiltak, ikke bare utsetting av fisk. Midlene skal også kunne brukes til tilskudd til rekrutteringstiltak, til informasjon om og forvaltning av laks, sjørøret og sjørøye, samt kultiveringstiltak, driftsplanlegging og overvåking. Å ta

bort uttrykket fiskekulturtiltak, gir antakelig også uttrykk for en mer moderne måte å forvalte fiskeressursene på, ved at man i dag i har gått mer bort fra f.eks. utsetting av fisk, som tidligere var et vanlig fiskekulturtiltak. Den foreslåtte endringen vil samtidig klargjøre at noen midler også kan avsettes til Miljødirektoratets drift av fondet. Dersom det er aktuelt å gi tilskudd til f.eks. forskning, vil det også dekkes av begrepet tiltak.

For å synliggjøre i loven at det er statlig fiskefond det er tale om i denne sammenheng, underlagt reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten, foreslås det at overskriften i bestemmelsen endres til *statens* fiskefond. Det foreslås dernest at overskriften i lovkapittelet inneholder samme presisering.

Det foreslås også at det presiseres at den statlige fiskeravgiften skal gå inn i et *statlig* fiskefond, og hva som er formålet med betaling av avgiften.

### **3. Forslag til endring av lakse- og innlandsfiskeloven § 30**

Det foreslås en tilføyelse av ordet *statlig* i overskriften til bestemmelsen, for å synliggjøre at det er en statlig avgift som skal betales, og for å skille avgiften fra den avgift som betales når det løses fiskekort til de som stiller fiskerett til rådighet.

Det foreslås videre en presisering i bestemmelsens annet ledd, der det fremgår at stangfiske i sjøen er unntatt fra avgiften. Så lenge det fiskes utenfor grense elv-sjø er man i sjøen, og kan fritt fiske fra land langs kysten uten å betale avgift. Dette følger i og for seg i dag allerede av forskriften om fiskeravgift § 1, som kun knytter avgiftsplikten i sjøen når det benyttes faststående redskap (lakseverp, kilenot). Det er etter departementets oppfatning imidlertid klargjørende at dette presiseres i loven, og i sammenheng med andre unntak fra å skulle betale avgift.

I bestemmelsens siste ledd foreslås det en tydeliggjøring av at departementet kan gi regler om dispensasjon fra kravet til betaling av fiskeravgift. En presisering av en dispensasjonshjemmel i loven vil bidra til å klargjøre og bedre sammenhengen mellom loven og forskrift om fiskeravgift § 2, som gir anvisning på en dispensasjonsadgang for kommunen og Miljødirektoratet. Forslaget innebærer ingen utvidelse av dispensasjonsadgangen i forskriften.

### **4. Økonomiske og administrative konsekvenser**

Endringene i bestemmelsene antas ikke å medføre nye økonomiske og administrative konsekvenser av betydning, da forslagene i det alt vesentlige innebærer en klargjøring av reglene i samsvar med etablert praksis.

### **5. Forslag til lovbestemmelser**

## **Kapittel VI *Statens* fiskefond. *Statlig* fiskeravgift. Finansieringsmåter**

§ 29 skal lyde:

§ 29 *Statens fiskefond*

*For å finansiere tiltak som skal sikre og utvikle bestander av ville anadrome laksefisk og legge til rette for fiske etter anadrome laksefisk, skal den statlige fiskeravgiften gå inn i et statlig fiskefond. I fondet inngår de inntekter som er nevnt i lovens §§ 30 og 47.*

Fondet styres av departementet innenfor de rammer Kongen gir for fondets forvaltning og bruken av midlene.

§ 30 skal lyde:

§ 30. *Statlig fiskeravgift.*

Den som etter å ha fylt 18 år vil fiske etter anadrome laksefisk, skal betale avgift til fiskefondet. Departementet kan ved forskrift innføre avgift på faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk.

*Stangfiske i sjøen er unntatt fra avgiftsplikten. Norske og svenske flyttsamer er fritatt for å betale avgift for det fiske som de etter reindriftslovgivningen har rett til å drive.*

Betaling av avgift til fiskefondet er et vilkår for utøving av fiske, men gir ikke rett til fiske i noe bestemt område.

Departementet fastsetter størrelsen på avgiften, herunder for hvilket tidsrom betalingen gjelder. Departementet kan gi nærmere regler om når det kan gis dispensasjon fra plikten til å betale avgift, om betalingen og om kontroll med slik betaling.